

S'a emis și primit astăzi 6.11.1933 ora 20⁰⁰Conferința D. Problema filosofică
despreCăsuța G. I. IonescuNu se poate să se vorbească despre metoda simplă și aspră, recomandată de el

săi, decât să probăm calitatea unei poezii, transformarea versurilor în proză. O bună inspirație poetică, învățată bătrânului pedagog, cite imediat acera care are un cuprins intelectual atât de clar, încât eliberat de particularitățile convenției poetice, acesta din urmă se pătrunde în înțelegime chiar în înțelegerea mai logică și în topica mai fierbinte a limbajului poetic. „Totă se bine organizată este rugămintea marilor poezii”, scria el. Când Ionescu invocă luna, spunându-i:

Lună, tu stăpâna mării ce pe-a lunii boltă luneci

Și gândurilor sănd viață, superintele întinse

^{sugestivitatea}
^{gândurilor} în atât de completă, încât ce nu pierde nimic, devenind în moduri precise: „Lună, tu stăpâna mării, ce luneci pe boltă luneci și sănd viață gândurilor întinse superintele”. Metoda bătrânului profesor proba apa dar justitatea unei inspirații, fiindcă o operație constă din înțelegerea caracterului ei poetic... înțelegerii-i învățătura, sineva poezia trăge concluzia destul de neașteptată, că ce se adresează specificului poetic, este totuși plusul ce se introduce între exprimarea aceluși idei în poezie și în modul stilizat și convențional al versificației. Acest plus este făcut în exemplul de mai sus dintr-o simplă înțelegere, dintr-o simplă variere a poeziei, pe care o scrie atributul față de subiectul sau complementul față de predicat. Altfel spus este plus înțelegerea un element atât de necesar, de necesar în aceeași măsură analitică, înaintea recitării dela formele literare și de mai târziu, îl amănă prin depășirea un requisit quid, un non so ubi, un se ne iam proci.

Cine meditează la realitatea dintre limbajul poetic și poezie are în mână chiar unei poezii și răspunsului ce comportă problema poeziei filosofice. S'ar

2.

putem în adevăr spune că o poezie nu este filosofică, decât în măsura în care încalcă
de a-nuși și poezia. Numai cu sacrificiul formelor și învâlcit și irațional, o poezie
se transformă într-o înșiruire de propoziții logice și limpede articulate asupra lumii și a
vieții. Amatori de poezie filosofică, orientând de aproape pe bătrânul profesor de
câteodată, sunt adeseori mediocri amatori de poezie ~~filosofică~~ pur și simplu. Cine
scrie în poezie cugetări precise, vesuri limpede asupra esenței omului și asupra
măgulii lumii, se dovedește în același timp mai puțin servil la formele morale
tabii și poetice proprii.

Cum se explică atunci că se vorbește despre poezia filosofică întotdeauna ca despre
o noțiune fără întinșare și chiar cu o reverență specială, care o delimitare cu avantaj
față de ~~realitate~~ poezia care cântă omului dururile și bucuriile iubirii, farmecul naturii,
melancoliea singurătății sau simplitatea depășirilor prin omare? Trecia unei poezii filosofice
s'a alimentat în decursul timpurilor din mai multe surse. Aici întâi din rationalismul
recursiv al XV-lea și al XVIII-lea, când apare și se răspândește concepția că adevărul și fru-
musea nu există în lume, pe care omul îl manifestă doar în abstracții și timpuri pozitive
într-o formă mentală, pe care el se poate exprima prin valurile sensibilității și
într-un chip mai complex. Trunchiul ca o formă înșirată a adevărului este sursa din
reprezentările mai înrădăcinate ale civilizației clasice și care conduce în cele din urmă
la o adevărată criză a ideii de artă. În adevăr, se ce ~~dar~~ ^{certitudine} ~~arta~~ ^{arta} ~~ca~~
~~arta~~ să se învâncă cu niște servicii, pe care filosofia le poate înșiră mai
bine? Lumea adevărului este aluzată mai ^{sigur} ~~complex~~ ^{precis} metodele mai precise și cu aparatul
rational mai ^{precis} ~~precis~~ al gândirii abstracte. Un filosof ca Hegel îngețea însă ultiemele
concluzii, urmând în văditul artei care peretă în civilizația noastră și
se revădește și înșiră vor fi înlocuite în curând prin speculațiile care conduc
la filosofia. Numă mai alta, printre felurile manifestării de artă, poezia

filosofică, poezia în care sentimentul este mereu exprimat condus de tipul expresivității lui abstracte, merge să se încadreze de o știință specială. Aceasta știință ^{în af} se ține în serviciu acordată ^{pentru} filosofice de către filosofi care, mai cu seamă în ultimul război, s-au compesent ^{deși} întrupează formă expresivă ^{de}, cu citate din poezii - gânditori, merge să probeze în realitatea cercetării lor se pot sprijini și prin întințurile anticipatoare ale genului științific. Nu este de loc exagerat a spune că gloria lui ^{de către} este în mare parte, fuziune de către filosofi și oameni de știință, care găsesc în opera lui o respirație unitară între expresia ^{teoretică} filosofică care în secolul din urmă au făcut un asemenea act de cultură goetheană, încât, în Germania, devenise odată pământul dela un satel de cetate, să o introducă captivitate în materii.

În Franța, clasicismul, cu apăsătoare lui didactică și moralizatoare, a creat un deosebit un teren propice dezvoltării păcii filosofice. Dar ce un gen aparte, poezia filosofică a apărut în Franța, care au apăsătoare romantismului, care, după cum a arătat Brantôme odată, perpetua în marile persoane ale unui Ruyter, ale unui Lavater, ale unui Hugo și ale unui Musset, seva din spiritual discursiv al propriei religiozitate și ale tiradelor teatrului scenic.

Pretorismul pe care francezii o favorizau încă dezvoltarea păcii filosofice, mai cu seamă atunci când spiritul științific al ultimului război, mândru prin succesele lui în stăruie demerit, dorea și pentru poezie o demeritate egală. Genul spirit burghez al Franței de sub al domniei imperiale, acela care nu se distinge pentru că dorea în orice împrejurare să se instruiască, apăsătoare căruia i se oprea teatrul realist și romanul naturalist, în care de partea afle ^{de} romancier și inventația unor capitole probleme de biologie și sociologie, dorea să găsească și în poezia lirică alimentul ^{de} și stăruie sale de umor. Pe această stăruie de spirit se alinau poezia unui Voltaire, a unui Goethe și a unui Schopenhauer, în care se iluminau importante întrebări ale moralei contemporane. Într-o poezie

a timpului produse aproape cu totul înțelegerea pentru palat-joc, în care libera fantasmă
 a puterii ne pricepe să îmbine deminone mare, să se încure de revocarea cu vite-
 dedine variate a unui regim și, în deșigur, să cânte, fără nici altă preocupare...
 Poesia filosofică în a doua jumătate a secolului trecut a alcătuit astfel o trilogie
 pusă în viață, în care gheul cântărilor amănunțite să sucumbă pentru a face loc
 vocii grave a profesorilor și savanților. Ce sori tradiții de primăveră a
 îngrozit între acestea ^{amănunțite} ~~și~~ lui Verlaine, apărute într-un moment
 în care oportunitatea ^{ei} putea fi mai mult simțită, cu simplitatea și candorul
^{lui}, porvita din marginea galileonului, din cântecul apăsător al succubiilor și
 negațiilor ^{în mare}.

Nu, așa numita „poezie filosofică” n'a fost niciodată o culme a înepurării
 europene, ci mai degrabă un produs de dizoluție al ei, favorizat de vite spirite care
 pierduseră sentimentul adevăratului birou. Dacă dacă despre poezia filosofică nu se
 poate vorbi decât ca „ingravitate comunistă”, este drept a spune că ritmul tăbăcilor nu ne
 poate întoarce asupra filosofiei poeziei... Căci orice inspirație lirică se ^{înaltă} ~~înaltă~~ dintr-un
 punct de vedere asupra lumii, care n'are nevoie niciodată să fie dezvoltată în
 propoziții învățate, dar care poate fi ghicite în latentă lui, în cântecul cel mai simplu,
 în expirația cea mai îngustă. Filosofii pot deci reflecta asupra poeziei ce mai mult
 încredințare decât pot să se pretindă să se exprime filosofic.

Așa dar, la drept vorbind, orice poezie adevărată este filosofică. Valorile spirituale
 trăiesc în întințarea conștiinței, într-o nelămurită comunicare și dela unele la altele
 în comunicarea firească care le unesc. Economicul și politicul, actual, religiosul și stori-
 cialul alcătuiesc o structură unitară atât de unitară, încât e cu neputință sensibil=
 care nu are din aceste puncte, fără ca reacțiunea să nu se resimtă în fiecare
 din punctele celălalte. Negativul cel mai onorabil care distigă o ontă de lei într-o

5.

transcende comunitățile, îndepărtate o parte ne intelectuală și politică și morală. Toate teoriile
"sub-structurice" comit greșirea de a pretinde una din valurile spirituale ca o
bătăie a caldă, astăzi în timp și cuprinsă în importanță, când în realitate
marea, unii înaintea sa saldar și se pas egale pe întreg frontul spiritual.
Această împingere explicită de ce orice inspirație poetică încearnă esența
unei adon, după cum poate învina un fapt moral și un act de pietate. Dacă
astfel se poate vedea de o filosofie a poeziei, în același încheptare se poate vedea de
o creație și de o religie a ei. Era chiar, adică, poezie trăiește totdeauna în
această viață a tuturor. După din aceste legăturile înțelegerea spirituală, poezia
suflete, ca și se împingea și realitatea ei decade în rândul celor
impersonale și artificiale, despre care nu mai știu bine cum pot folosi.

Trebuie fără îndoială regretat că un anumit progres către modernitate,
născând să elimine toate relațiile estetice ale inspirației, a desprins judeca
de prerogative și naturală. Când dădăronii unilor de după război, conști-
nând o luptă care începuse mai înainte împotriva intelectualismului și de
"tehnice" în poezie, ceea ce creștea simplificată la ea simpla lor de elemente
simplu, ceace a rezultat a fost o poezie comprimată într'un plan fără adânci-
me, repetitivă și lăcomă pe care o vede obșed în război și oporat de urâtă.
Același impunită o comite în artile plastice ^{plastice} cubismul, care vând să elimine
din art reprezentările lui concrete și interioare, pentru a mai către
deut ceace și se potea esențial, adică amonia pură a elementelor
plastice, ^{supremă} în realitate purpura asupra obședului, religiosului
și filosoficului, din care în timp ce creștea unui Michelangelo a unui
Berniniani. Dar potențiale "purismului" este o na lichidă de la sine, când
a ^{purist} la abatele Bernard, vând să contribuie la creația "poeziei pure",

revelată în născă reînnoită de un anevoie intelectualist, depășea însă
mă și ca detașare răcoare artistică, lămurind în mod destul de rezistent, că
poesia pură este negațiune, o răcoare religioasă și că poezia noastră nu este formai
stat deplină. Dar după una poezia i se revolta lui Gherasimov ca negațiune, ca o
stăruie fermă, tot așa i-ar fi putut apărea ~~condamnata~~ ca un act etic de simpatie
amănunțită, după cum șar fi putut să i se dubăsimisăca drept cunoștință, drept revelație
interioară a unei amănunțite reflecțiuni a lumii sau a sufletului omului. De fapt, poezia
este condamnată în toate aceste răsări. Existența ei se desvâlto în atmosferă totală
spirituală, din care ea tot extrage existența ei întăritoare și generalizarea ei.

Literatură noastră urmează și ca un „raz” al poeziei filosofice, lăte ~~po~~ „cum”
Lăsați lui înțeles, decănat drept, post filosofic de răsăritele noiane. În realitate însă în-
țeles nu este mai filosofic decât a se put răcorat, ~~deși~~ Creaca cu un înțeles destul de
aradigat și răsărite „filosofia lui înțeles” om sunt atât destăruie ca la compo originii lumii
și răsărite răsărite, care de înțele om răcorat decănt și în răsăritele afecțiun pe care ~~este~~ el
băie, ~~tot~~ ~~nu~~ ~~este~~ ~~de~~ ~~filosofia~~ a lui înțeles” oia în răsărite ~~de~~ ~~at~~ ~~de~~
răsărite general, încăi stăruie în personalitatea abstracției ~~și~~ toate formele posibile, o-
stăruie și în planul cunoștinței. Din acest răsărite de răcor, se poate conștă
„filosofia” a răsărite în răsărite, nu răsărite în acela dim răsărite răsărite care sau forma
răsărite răsărite, dar chiar în cea mai simplă răsărite și în cel mai răsărite cantes al răsărite.
Tată în adesea o răsărite, în care nu se poate răsărite urma răsărite încercări de a forma
răsărite răsărite general.

Tată laud! dăna plină
foleră-l, il stăbute,
El, aprins de-a ci lumină,
lănte - a lui singurătate!

